
PEFC-sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat

Tekijänoikeus

© PEFC Suomi 2014

PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry omistaa tämän asiakirjan tekijänoikeudet. Asiakirja on saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tätä asiakirjaa ei saa muuttaa tai hyödyntää kaupallisiin tarkoituksiin ilman PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n lupaa.

Tämän asiakirjan alkuperäinen ja samalla virallinen versio on suomenkielinen. PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Asiakirjan nimi: PEFC-sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat

Asiakirjan tunnistenumero: PEFC FI 1005:2014_v2

Hyväksyjä: PEFC Suomi Päivämäärä: 27.10.2014 ja 8.2.2016

Julkaisuajankohta: 15.2.2016

Käyttöönoton ajankohta: 16.2.2016

Käyttöönoton siirtymäaika: yksi vuosi PEFC-jatkohyväksyntää koskevasta päätöksestä 17.8.2015 (koskee ennen 29.7.2015 myönnettyjä sertifikaatteja)

Standardi sisältää 27.10.2014 hyväksytyt tekstit ja 8.2.2016 hyväksytyt sisältöä täydentävät tekstit.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Tarkoitus ja soveltamisala	4
3. Viittaukset	4
4. Termit ja määritelmät	4
5. Auditoiden pätevyysvaatimukset	5
5.1 Metsäsertifiointi	5
5.2 Alkuperäketjun todentaminen	5
6. Sertifiointielinten pätevyysvaatimukset	5
6.1 Akkreditoituminen	5
6.2 PEFC-ilmoitus	6
6.3 Metsäsertifiointi	7
6.4 Alkuperäketjun todentaminen	7
7. Sertifiointimenettely	8
7.1 Sertifiointitoiminnan vaiheet	8
7.2 Auditointi	8
7.2.1 Yleiset periaatteet	8
7.2.2 Metsätalous	9
7.2.3 Alkuperäketju	10
7.3 Sertifiointi	10
7.3.1 Arviointi sertifiointielimissä	10
7.3.2 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet	10
7.3.3 Uusinta- ja seuranta-arvioinnit	10
7.3.4 Muutokset	11
7.3.5 Sertifikaatin voimassaolo	11
8. Sertifikaatista tiedottaminen	11

1. Johdanto

Tämä standardi on osa suomalaisen PEFC-metsäsertifiointin viiden standardin sarjaa, jota edelsi vuosina 1997-1998 laadittujen SMS-standardien, vuosina 2002-2003 laadittujen FFCS-standardien ja vuosina 2008-09 laadittujen PEFC FI -standardien sarjat. Päivitetyt Suomen PEFC-standardit otetaan käyttöön kansainvälisen PEFC-jatkohyväksynnän jälkeen standardien käyttöönoton siirtymäajan puitteissa.

Suomen PEFC-standardisarjan standardit koskevat metsäsertifiointin sanastoa, toteutusta ja kriteereitä sekä sertifiointitoimintaa ja kriteeristön laadintaa.

Suomen PEFC-standardisarjaa hallinnoi PEFC Suomi - Suomen Metsäsertifiointi ry, jonka omistuksessa standardit ovat.

2. Tarkoitus ja soveltamisala

Tämä asiakirja sisältää PEFC Suomen 27.10.2014 hyväksymän alkuperäisen ja samalla virallisen suomenkielisen version PEFC FI 1005:2014 -standardista ja siihen PEFC Suomen 8.2.2016 hyväksymät tekstitäydennykset. PEFC Suomen toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja myös niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Standardin suomenkielinen teksti sekä ruotsin- ja englanninkieliset käännökset ovat saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tämä standardi sisältää Sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat.

3. Viittaukset

Suomen PEFC-järjestelmän standardit ovat:

- PEFC FI 1000:2014; PEFC-metsäsertifiointin sanasto
- PEFC FI 1001:2014; PEFC-metsäsertifiointin toteutustavat
- PEFC FI 1002:2014; PEFC-metsäsertifiointin kriteerit
- PEFC FI 1005:2014; PEFC-sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat
- PEFC FI 1006:2014; PEFC-metsäsertifiointin kriteeristön laadinta

4. Termit ja määritelmät

Tässä standardissa sovelletaan standardissa PEFC FI 1000:2014, PEFC-metsäsertifiointin sanasto, esitettyjä määritelmiä.

5. Auditoijien pätevyysvaatimukset

5.1 Metsäsertifiointi

Sertifiointiarvioinneissa käytettävien auditoijien pätevyysvaatimukset perustuvat laadunhallinta ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin tai tuotesertifiointin pätevyysvaatimuksiin, joita on täydennetty toimialan erityisosaamisella.

Auditoijien tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty standardissa SFS-EN ISO 19011:2011¹⁾,
2. hallita Suomen PEFC-metsäsertifiointistandardien sisältö metsätalouden osalta sekä
3. omata metsätalouden ja sen ympäristövaikutusten yleinen tuntemus.

Metsätalouteen ja sen ympäristövaikutuksiin liittyvä ammatillinen osaaminen osoitetaan soveltuvan koulutuksen ja/tai työkokemuksen perusteella.

5.2 Alkuperäketjun todentaminen

Sertifiointiarvioinneissa käytettävien auditoijien pätevyysvaatimukset perustuvat laadunhallinta ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin, joita on täydennetty toimialan erityisosaamisella.

Auditoijien tulee:

1. täyttää soveltuvin osin vaatimukset, jotka on määritelty standardissa SFS-EN ISO 19011:2011,
2. hallita PEFC-metsäsertifiointistandardit puun alkuperäketjun todentamisen osalta sekä
3. omata puunhankinnan ja metsäteollisuuden materiaalivirtojen yleinen tuntemus.

Puunhankintaan ja metsäteollisuuden materiaalivirtojen hallintaan liittyvä ammatillinen osaaminen osoitetaan soveltuvan koulutuksen ja/tai työkokemuksen perusteella.

6. Sertifiointielinten pätevyysvaatimukset

6.1. Akkreditoituminen

Sertifiointiyrietykset toteuttavat metsäsertifiointin ja alkuperän todentamisen kansallisen akkreditointielimen akkreditoimana.

reditointielin on IAF:n (International Accreditation Forum) jäsen ja se toteuttaa akkreditoinnin ISO /IEC 17011:2004:ssa²⁾ esitettyjen ja IAF:n hyväksymien muiden asiakirjojen mukaisesti.

¹⁾ SFS-EN ISO 19011:2011 Guidelines for auditing management systems

Myönnettyihin metsäsertifikaatteihin ja puun alkuperän seurannan sertifikaatteihin liitetään tieto akkreditoinnista.

6.2. PEFC-ilmoitus

Sertifiointiyrietykset tekevät PEFC Suomen kanssa sopimuksen hallinnollisista tehtävistä PEFC-ilmoitusta (PEFC Notification) koskevan vaatimuksen toteuttamiseksi.

PEFC-ilmoitusta koskeva sopimus ei rajoita sertifiointiyrietyksen mahdollisuuksia toimia puolueettomalla ja riippumattomalla tavalla PEFC-metsäsertifiointiin liittyvässä metsien sertifioinnissa ja/tai puun alkuperän seurannan sertifioinnissa.

Sertifiointiyrietyt sitoutuu toimittamaan PEFC Suomelle:

- a) viivytyksettä tiedot Suomen PEFC-järjestelmän vaatimusten mukaisten metsäsertifikaattien ja PEFC:n vaatimusten mukaisten puun alkuperän seurannan sertifikaattien myöntämisestä Suomessa, sertifikaattien voimassa olossa tapahtuvista muutoksista ja PEFC Suomen mahdollisesti edellyttämät muut tiedot sertifikaattien kattavuudesta;
- b) metsäsertifikaattien kattamaa toimintaa koskevia pinta-ala- tms. tietoja ja puun alkuperän seurannan sertifikaattien kattamaa toimintaa koskevia tuotantomäärä-, liikevaihto- tms. tietoja siltä osin kuin niitä PEFC Suomen mahdollisesti sertifikaattien haltijoiden maksettavaksi asettamien maksujen suuruuden määrittämiseksi tarvitaan,
- c) viivytyksettä tiedon sellaisista akkreditoitumisessaan tapahtuneista/tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat PEFC Technical Documentation Annex 6 (Certification and Accreditation Procedures) -asiakirjan vaatimusten toteutumiseen ja
- d) metsäsertifiointia koskevan arviointiraportin tiivistelmän, joka sisältää yhteenvedon auditoitavan harjoittaman toiminnan yhdenmukaisuudesta auditointikriteerien kanssa. Sertifiointielin toimittaa tiivistelmän PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:lle kahden kuukauden sisällä metsäsertifikaatin myöntämisestä (sertifiointiauditointi, seuranta-auditointi ja uudelleensertifioinnin auditointi) koskevasta päätöksestä. PEFC Suomi julkistaa arviointiraportin tiivistelmän verkkosivullaan viivytyksettä.

Sertifiointiyrietyt sitoutuu saattamaan tiedoksi PEFC-järjestelmän mukaisia metsäsertifikaatteja ja/tai puun alkuperän seurannan sertifikaatteja hakeville/hallitseville asiakkailleen (i) PEFC Suomen mahdollisesti sertifikaattien haltijoille asettamien - ja sertifiointiyrietykselle tiedoksi saatettujen - maksujen käytännöt ja (ii) muita asioita tarkoituksenmukaiseksi katsomassaan laajuudessa.

PEFC Suomi sitoutuu saattamaan sertifiointiyrietykselle viivytyksettä tiedoksi muutokset PEFC Councilin käytännöissä tai asiakirjoissa.

PEFC Suomella on oikeus julkistaa tiedot sertifiointiyrietyksen PEFC-ilmoituksesta ja saattaa tiedot PEFC Councilin käyttöön julkistettavaksi.

²⁾ ISO/IEC 17011:2004 Conformity assessment - General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies

6.3 Metsäsertifiointi

Sertifiointielinten pätevyys määritetään laatu- ja ympäristöjärjestelmiä sertifioiden elinten yleisillä vaatimuksilla täydennettynä ja sovellettuna metsätalouden toimintaympäristöön.

Sertifiointielimen tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty sertifiointielimiä koskevassa standardissa SFS-EN ISO/IEC 17021:2011³,
2. käyttää dokumentoitua menettelytapaa, jonka mukaisesti metsien hoitoa ja käyttöä voidaan arvioida ja sertifioida sekä
3. omata metsätalouden ja sen ympäristövaikutusten yleinen tuntemus.

Metsätalouteen liittyvä ammatillinen osaaminen voidaan osoittaa alan sertifiointikokemuksen ja/tai henkilöstön soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

6.4 Alkuperäketjun todentaminen

Sertifiointielinten pätevyys määritetään tuotteita sertifioiden elinten yleisillä vaatimuksilla täydennettynä ja sovellettuna puunhankinnan ja puunjalostusteollisuuden toimintaympäristöön.

Sertifiointielimen tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty sertifiointielimiä koskevassa standardissa ISO/IEC 17065: 2012⁴.
2. käyttää dokumentoitua menettelytapaa, jonka mukaisesti alkuperäketju voidaan todentaa ja sertifioida sekä
3. omata puunhankinnan ja puunjalostusteollisuuden materiaalivirtojen yleinen tuntemus.

Puunhankintaan ja puunjalostusteollisuuden materiaalivirtoihin liittyvä ammatillinen osaaminen voidaan osoittaa alan sertifiointikokemuksen ja/tai henkilöstön soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

³ SFS-EN ISO/IEC 17021:2011 Conformity assessment - Requirements for bodies providing audit and certification of management systems

⁴ ISO/IEC 17065: 2012 Conformity assessment - Requirements for bodies certifying products, processes and services

7. Sertifiointimenettely

7.1 Sertifiointitoiminnan vaiheet

Sertifiointitoiminta koostuu ajallisesti ja toiminnallisesti toisiaan seuraavista toimenpiteistä:

1. auditoitavan hakemus sertifiointielimelle,
2. hakemuksen ja ennakkoon toimitetun materiaalin arviointi sertifiointielimessä,
3. vapaaehtoinen ennakkoarviointi,
4. sertifiointiauditoinnin ensimmäinen vaihe (pääpaino dokumenttien arvioinnissa) ja sertifiointiauditoinnin toinen vaihe (sertifiointikohteessa) erikseen tai sertifiointiauditointi yhtenä kokonaisuutena toteuttaen,
5. arviointi/päätös sertifiointielimessä ja
6. seuranta-auditoinnit.

Ennen hakemuksen toimittamista sertifiointielimelle auditoitavan tulee sisällyttää toimintaansa asianmukaiset osiot standardien PEFC FI 1001:2014⁵, PEFC FI 1002:2014⁶ and PEFC ST 2002:2013⁷ vaatimuksista.

Ennakkoon toimitetun materiaalin ja ensimmäisen vaiheen auditoinnin tarkoituksena on varmistaa, että auditoitava tai sen yksiköt ovat ottaneet standardien PEFC FI 1001:2014, PEFC FI 1002:2014 ja PEFC ST 1003:2012 vaatimukset asianmukaisilta osin kattavasti huomioon ja soveltaneet niitä asianmukaisella tavalla toiminnassaan.

Sertifiointitoiminnan vaiheet 4, 5 ja 6 käsitellään luvuissa 7.2 ja 7.3.

7.2 Auditointi

7.2.1 Yleiset periaatteet

Auditoinnin tavoitteen määrittely on aina auditoitavan vastuulla. Auditoinnin laajuus ja rajat (soveltamisala) määritetään sellaiseksi, että auditoinnin tavoite saavutetaan. Auditoinnin soveltamisalan määrittelee sertifiointielimen nimeämä pääauditoija.

Auditoinnin tavoite on arvioida näyttöjen perusteella, onko toiminta auditointikriteerien mukaista

Auditointikriteerit ovat ensisijaisesti metsäsertifioinnin standardien PEFC FI 1001:2014, PEFC FI 1002:2014 ja PEFC ST 2003:2012 vaatimukset. Näiden lisäksi auditoitava voi itse määritellä muita auditointikriteereitä kuten esim. politiikka, lainsäädäntö, ohjeistus, käytännöt ja menettelytavat.

Auditoinnin tavoite, soveltamisala ja auditointikriteerit kirjataan auditointisuunnitelmaan, joka ohjaa auditoinnin käytännön toteutusta. Auditointisuunnitelmasta tulee myös ilmetä aikataulut, paikat, henkilöt ja muu tieto, joihin auditoitavalta ja sen yksiköiltä vaaditaan etukäteisvalmisteluja.

⁵ PEFC FI 1001:2014 Implementation of PEFC Forest Certification System

⁶ PEFC FI 1002:2014 Criteria for PEFC Forest Certification

⁷ PEFC ST 2002:2013 Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements

Auditoinnin toteuttaa auditointiryhmä. Pääauditoijan lisäksi auditointiryhmään kuuluu riittävä määrä auditoijia. Auditoidijien toimialakohtaista pätevyyttä voidaan tarvittaessa täydentää teknisillä asiantuntijoilla, jotka eivät ole auditoijia. Auditointiryhmän kokoaa sertifiointielin, joka varmistaa ryhmän jäsenten pätevyyden ja riippumattomuuden ja muun soveltuvuuden tehtävään.

Auditointi sisältää seuraavat vaiheet:

1. aloituskokous,
2. auditointinäyttöjen kerääminen,
3. auditointinäyttöjen arviointi,
4. loppukokous ja
5. raportti toiminnan auditointikriteerien täyttymisestä.

Auditointiryhmä kerää riittävän määrän auditointinäyttöjä, joiden perusteella arvioidaan auditoidavan harjoittaman toiminnan yhdenmukaisuus auditointikriteerien kanssa.

Metsätaloutta auditoidessa tulee konsultoida riittävästi myös muita kuin metsäsertifioinnissa arvioitavia tahoja, jotta kaikki vaatimustenmukaisuuden arviointiin vaikuttavat olennaiset näkökohdat tunnistetaan.

Auditointinäyttöjen arviointitulokset (erityisesti poikkeamien osalta) käydään läpi arvioinnin kohteena olleen yksikön kanssa. Loppukokouksessa esitellään kootusti kaikkia yksiköitä koskevat arviointihavainnot auditoidavalle kokonaisuudelle.

Auditointikriteereistä poikkeavat auditointihavainnot kirjataan aina auditointiraporttiin. Muilta osin auditoidava ja pääauditoija sopivat auditointiraportin sisällöstä.

7.2.2 Metsätalous

Metsätaloutta auditoidessa auditointiryhmään on kuuluttava vähintään yksi metsätaloudessa ja yksi ympäristöalalla pätevä auditointiryhmän jäsen. Tekniset asiantuntijat voivat korvata varsinaisten auditoidijien metsätalouden, ympäristöalan ja sosiaalisten kysymysten osaamista.

Metsätalouden sertifiointivaatimukset on esitetty standardeissa PEFC FI 1001:2014 ja PEFC FI 1002:2014 koskien:

- sertifiointin hakemisen edellytyksiä metsänomistajakohtaisessa sertifiointissa, ryhmäsertifiointissa ja alueellisessa ryhmäsertifiointissa ja
- metsätalouden laatua mittaavia ja kuvaavia kriteereitä metsänomistajakohtaisessa sertifiointissa, ryhmäsertifiointissa ja alueellisessa ryhmäsertifiointissa.

Mahdollisista muista auditointikriteereistä sovitaan auditoidavan kanssa, mutta ne eivät vaikuta PEFC-standardien vaatimusten mukaisen sertifiointin lopputulokseen.

7.2.3 Alkuperäketju

Alkuperäketjun hallintaa arvioitaessa auditointiryhmään on kuuluttava vähintään yksi puunhankinnassa ja yksi puunjalostusteollisuudessa pätevöitynyt auditoija. Tekniset asiantuntijat voivat korvata varsinaisten auditoijien puunhankinnan ja puunjalostuksen osaamista.

Vaatimukset sertifiointiyrityksille ja alkuperäketjun sertifiointia tekeville auditoijille on esitetty standardissa PEFC ST 2002:2013⁸.

Alkuperäketjua koskevat sertifiointivaatimukset on esitetty standardissa PEFC ST 2003:2012.

Mahdollisista muista auditointikriteereistä, kuten esim. ympäristö/tuotemerkkien käytön vaatimusten seuraamisesta sovitaan auditoitavan kanssa erikseen, mutta niiden tulokset eivät vaikuta PEFC-standardin vaatimusten mukaisen sertifiointin lopputulokseen.

7.3 Sertifiointi

7.3.1 Arviointi sertifiointielimessä

Sertifiointipäätös tehdään auditointiraportin perusteella sertifiointielimessä. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen. Myönteinen päätös johtaa välittömään sertifiointiin ja sertifikaatin myöntämiseen.

Kielteisen sertifiointipäätöksen perusteena on poikkeama sertifiointivaatimuksista.

7.3.2 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet

Poikkeamat sertifiointivaatimuksista johtavat aina korjaaviin toimenpiteisiin ja mahdollisesti sertifikaatin epäämiseen, lykkäämiseen tai peruuttamiseen. Poikkeamat jaetaan lieviin ja vakaviin.

Metsätalouden alueellisessa ryhmäsertifiointinnissa poikkeamat jaetaan ryhmäpoikkeamiin ja jäsenpoikkeamiin. Jäsenpoikkeama voi johtaa metsänomistajan tai muun toimijan sulkemiseen sertifiointiryhmän ulkopuolelle, jos sovittuja korjaavia toimenpiteitä ei ole pantu toimeen. Päätöksen sertifiointiryhmän ulkopuolelle sulkemisesta tekee sertifikaatin hakija.

7.3.3 Uusinta- ja seuranta-arvioinnit

Jos sertifiointipäätös on ollut kielteinen, uusinta-arviointi voidaan järjestää erikseen sovittavan aikarajan puitteissa poikkeamien korjaamisen toteutukseksi. Jos korjaavat toimenpiteet ovat riittäviä, sertifikaatti myönnetään hakijalle.

Seuranta-arviointeja tehdään vähintään vuosittain auditoitavassa kokonaisuudessa sertifikaatin voimassaoloaikana. Seuranta-arvioinnit voivat olla suppeampia kuin sertifiointiauditoinnit. Seuranta-arvioinneissa seurataan aina korjaavien toimenpiteiden toteuttamista tai toteutumisen

⁸ PEFC ST 2003:2012 Certification Body Requirements – Chain of Custody

edistymistä. Seuranta-arvioinneissa voidaan myös keskittyä vain tiettyihin sertifiointivaatimusten osa-alueisiin.

7.3.4 Muutokset

Sertifiointistandardien sisältöä koskevat muutokset otetaan käyttöön standardien käyttöönoton siirtymäaikojen mukaisesti.

7.3.5 Sertifikaatin voimassaolo

Sertifikaatin voimassaoloaika on enintään viisi vuotta. Sertifiointielin voi peruuttaa myönnetyn sertifikaatin kokonaan tai määräajaksi. Peruuttamispäätös ja sen perustelut ilmoitetaan auditoitavalle kirjallisesti.

Auditoitava voi irtisanoa voimassa olevan sertifikaatin milloin tahansa. Irtisanominen astuu voimaan välittömästi, kun sertifiointielin on saanut siitä kirjallisen ilmoituksen.

8. Sertifikaatista tiedottaminen

Sertifiointiyritys tiedottaa välittömästi kunkin metsäsertifikaatin ja puunalkuperän todentamista koskevan sertifikaatin myöntämistä sekä sertifikaattien voimassa oloa ja kattavuutta koskevista mahdollisista muutoksista Suomen PEFC-sertifiointijärjestelmää hallinnoivalle PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:lle.